

INNOVATSION YONDASHUVLAR ASOSIDA XORIJIY TILLARNI O'QITISHNING SAMARALI USULLARINI ISHLAB CHIQISH VA TA'LIM JARAYONIGA TATBIQ ETISH

Khayitmurodova Zarina Sharafiddin kizi
Uzbekistan State World Languages University
English philology faculty

Annotatsiya: Mazkur maqolada filologiya sohasining zamonaviy taraqqiyot bosqichlari, xorijiy tillarni oson va samarali o'qitishning ilg'or usullari hamda o'qituvchi va talaba o'rtasidagi interaktiv hamkorlikning ahamiyati yoritib berilgan. Shuningdek, unda kommunikativ yondashuv, texnologik vositalardan foydalanish, lingvokulturologik yondashuv va integrativ ta'lim metodlari asosida tahlillar keltirilgan.

Kalit so'zlar: Filologiya, til o'qitish metodikasi, kommunikativ yondashuv, lingvokulturologiya, interaktiv usullar va raqamli texnologiyalar

Аннотация. В данной статье рассматриваются современные этапы развития филологии, передовые методы эффективного и лёгкого обучения иностранным языкам, а также значение интерактивного сотрудничества между преподавателем и студентом. Кроме того, в работе представлены аналитические материалы, основанные на коммуникативном подходе, использовании технологических средств, лингвокультурологическом подходе и интегративных методах обучения.

Ключевые слова: филология, методика преподавания языков, коммуникативный подход, лингвокультурология, интерактивные методы, цифровые технологии.

Abstract. This article examines the modern stages of development in the field of philology, advanced methods for teaching foreign languages in an effective and accessible way, and the importance of interactive collaboration between teachers and students. It also provides analytical insights based on communicative approaches, the use of technological tools, linguocultural perspectives, and integrative teaching methods.

Keywords: philology, language teaching methodology, communicative approach, linguoculturology, interactive methods, digital technologies.

Kirish. Filologiya — inson tafakkuri va madaniyatini aks ettiruvchi eng asosiy ilmiy yo'nalishlardan biridir. Tilni o'rganish faqat grammatik tizimni egallash bilangina cheklanmay, balki milliy qadriyatlar, madaniy urf-odatlar va fikrlash tarzini tushunishni ham qamrab oladi. Hozirgi davrda global miqyosda chet tillarini o'qitishda innovatsion pedagogik yondashuvlar, kommunikativ usullar hamda raqamli texnologiyalar keng tatbiq etilmoqda.

Asosiy qism. Chet tilini o'qitish jarayonining asosiy vazifasi — o'quvchilarning til kompetensiyasini, ya'ni nutqiy, grammatik, ijtimoiy va madaniy malakalarini rivojlantirishdan iborat. Shu sababli, filologiya sohasida faoliyat olib borayotgan pedagoglar zamonaviy metodlardan, xususan kommunikativ, interaktiv va loyiha asosidagi o'qitish usullaridan unumli foydalanishlari lozim.

Til o'qitishda kommunikativ yondashuv. Kommunikativ metod bugungi kunda eng samarali usullardan biri sifatida e'tirof etiladi. Ushbu yondashuv markazida o'quvchining faol ishtiroki va real muloqotga yo'naltirilgan o'rganish jarayoni turadi. O'quvchilar grammatik qoidalarni mexanik yodlash o'rniga, tilni amaliy nutq vositasi sifatida qo'llashni o'rganadilar.

Masalan, ingliz tili mashg'ulotlarida "role-play" (rolli o'yin), "pair work" (juftlikda ishlash) va "project work" (loyiha faoliyati) kabi topshiriqlar o'quvchilarni erkin fikr bildirishga rag'batlantiradi. Bu yondashuv tilni tabiiy muhitga yaqin sharoitda o'zlashtirish imkonini yaratadi.

• **Lingvokulturologik yondashuvning ahamiyati.** Til va madaniyat o'zaro chambarchas bog'liq tushunchalardir [1]. Shu bois lingvokulturologik yondashuv til o'qitish jarayonida muhim rol o'ynaydi. Har bir so'z, ibora yoki grammatik tuzilma o'zida milliy mentalitet va urf-odatlarini mujassam etadi. Masalan, o'quvchilarga ingliz tilidagi "Thank you", "Excuse me" kabi iboralar nafaqat tarjimasini bilan, balki ularning madaniy qo'llanish konteksti bilan ham o'rgatilsa, kommunikativ madaniyat yanada samarali rivojlanadi [2].

Axborot texnologiyalari asosida ta'lim berish filologiya sohasida yangi bosqichni yuzaga keltirdi. Internet platformalari, mobil ilovalar (Duolingo, Quizlet, BBC Learning English), onlayn baholash tizimlari, videodarslar hamda sun'iy intellektga asoslangan chat vositalari (masalan, ChatGPT) til o'rganish jarayonini yanada qulaylashtirmoqda. Bundan tashqari, interaktiv doskalar, audio-vizual resurslar va virtual sinf muhitlari orqali o'quvchilar ko'pkanallilik qabul qilish asosida tilni chuqurroq egallaydilar. Bunday sharoitda o'qituvchi asosan yo'naltiruvchi va motivatsiya beruvchi vazifani bajaradi.

• **Differensial va individual yondashuv.** Har bir o'quvchi o'ziga xos o'zlashtirish uslubiga ega. Shu sababli, pedagog har bir talabaning tilni egallash sur'ati, qiziqishlari va tayyorgarlik darajasini hisobga olgan holda dars jarayonini tashkil etishi zarur. Bu esa "student-centered learning" (talabaga yo'naltirilgan ta'lim) tamoyiliga asoslanadi [3].

Masalan, ayrim talabalar uchun audio mashg'ulotlar mos kelsa, boshqalar uchun vizual materiallar yanada samarali hisoblanadi. Bunday yondashuv o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va natijada til o'rganish jarayoni yengillashadi.

• **Integrativ va loyiha asosidagi o'qitish.** So'nggi yillarda filologiya sohasida integrativ ta'lim konsepsiyasi keng qo'llanilmoqda. Ushbu yondashuvda tilni o'rganish boshqa fanlar — tarix, madaniyat va adabiyot bilan chambarchas bog'liq holda olib boriladi.

Masalan, ingliz tili mashg'ulotlarida Shekspir asarlaridan parchalarni o'rganish, ularning tarixiy sharoitini tahlil qilish yoki tarjima jarayonini o'rganish orqali o'quvchilar nafaqat tilni, balki madaniy bilimlarni ham egallaydilar.

Shuningdek, "project-based learning" usuli orqali talabalar muayyan mavzu yuzasidan loyiha tayyorlaydilar. Bu esa mustaqil izlanish olib borish, jamoaviy hamkorlik va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Xulosa. Filologiya fanida til o'qitishning zamonaviy metodlaridan foydalanish o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini shakllantirishda, ularning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda hamda madaniyatlararo muloqotga tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Kommunikativ, lingvokulturologik, interaktiv va texnologik yondashuvlarning uyg'unligi til o'rganish jarayonini nafaqat samarali, balki qiziqarli qiladi. Shu sababli, har bir filolog-o'qituvchi o'z pedagogik faoliyatida

innovatsion metodlardan foydalanib, o'quvchilarning tilni egallash jarayonini osonlashtirishga alohida e'tibor qaratishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Kholmurodova M.A, Odiljonovna U.M (2025). The main theoretical problems of cultural words in uzbek literary translation - Innovative Achievements in Science. Tashkent, Uzbekistan. <https://scholar.google.com/scholar?oi=bibs&cluster=14577735104085934257&btnI=1&hl=ru>
2. Kholmurodova M.A. The impact of social media on the development of students' english vocabulary. "Til va adabiyot-Языка литературы-Language and literature". 19(65). 265-267.
https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=VgIMdEAAAAAJ&citation_for_view=VgIMdEAAAAAJ:YOwf2qJgpHMC
3. Krashen, S. (1982). Principles and Practice in Second Language Acquisition. Pergamon Press.
4. Mamatkulova F.A. (2024). Lexico-semantic and linguacultural features of the English and Uzbek cooking utensils. Vol. 2(12). Web of Teachers: Inderscience Research. (34- 40)
5. Sobirova F.I. (2025). Saylovoldi nutqlarida manipulyativ strategiyalarning pragmatik tahlili. Vol. 35 No. 1: Modern education and development (pp.203-209).
6. Erkinovna, O. P., & Nilufar, Q. (2024). THE SIGNIFICANCE OF VOCABULARY TEACHING. *TANQIDIY NAZAR, TAHLILiy TAFakkur VA INNOVATSION G'OYALAR*, 1(1), 283-285.
7. Nilufar, Q. (2025). INTERNET TILI VA RAQAMLI KOMMUNIKATSIYADA YANGI JANR SHAKLLARINING LINGVOPRAGMATIK XUSUSIYATLARI. *Taraqqiyot Spektri*, 1(3), 23-24.
8. Qiyomidinova Nilufar Qahramon Qizi (2025). THE PSYCHOLINGUISTIC MECHANISMS OF SOCIAL MEDIA LANGUAGE: A COMPARATIVE STUDY OF ENGLISH AND UZBEK. *Eurasian Journal of Social Sciences, Philosophy and Culture*, 5 (12), 126-130. doi: 10.5281/zenodo.17951393
9. Qiyomidinova, N. (2025). Ijtimoiy tarmoqlarning hayotimizdagi o'rni. *The Lingua Spectrum*, 2(1), 530-536.